

НАДА

У доба промена, свет остаје на онима што стално уче, док научени увиђају да су сјајно опремљени за живот у свету који више не постоји.

Света Тројица у Православном и Католичком Хришћанству

Православно учење о Светој Тројици

Православна догма о Светој Тројици представља једно од најдубљих и најважнијих веровања хришћанске вере. То је темељ целокупне теологије, духовности и богослужења.

Основно учење:

Бог је један по суштини, а тројичан по лицима (ипостасима).

Постоје три божанска лица:

Отац,

Син (Исус Христос),

Свети Дух.

Сва три лица су потпуни Бог, али нису три бога, него један Бог.

Теолошка дефиниција:

Једна божанска суштина (усија) — Бог по бићу је један.

Три лица (ипостаси) — Отац, Син и Свети Дух се разликују по личним својствима, али не по суштини.

Отац — безузрочан, вечни извор и начело божанства.

Син — вечито рођен од Оца (рођење, не стварање).

Свети Дух — вечито исходи од Оца (исхођење, не рођење).

Православно учење инсистира да Свети Дух исходи само од Оца, а не „и од Сина“ као што Запад учи (Filioque).

Бог није математичка формула, већ тајна односа љубави.

Није „ $1 + 1 + 1 = 3$ “, већ „ $1 \times 1 \times 1 = 1$ “. То је савршено јединство у љубави и заједништву.

Духовна поука:

Бог је заједница љубави.

Човек, створен по лику Божијем, призван је да живи у љубави, заједништву и служењу.

Црква је икона Свете Тројице.

Католичко учење о Светој Тројици

Католичка Црква дели основно тринитарно учење са православнима, али постоје битне теолошке нијансе.

Основно учење:

Бог је један по суштини, а тројичан по лицима:

Отац,

Син,

Свети Дух.

Свака личност је потпуни Бог, али се разликују по међусобним односима.

Кључна разлика — Filioque:

Католичка Црква исповеда да Свети Дух исходи од Оца и Сина (Filioque — „и од Сина“).

Ово значи да Свети Дух вечито исходи од Оца као изворишта, али и по Сину, као заједнички чин љубави Оца и Сина.

Теолошки развој:

Ово је нарочито развијено у делима Августина, који Тројство објашњава кроз психолошке аналогije: ум, разум и љубав, или памћење, разумевање и воља — три, али једно.

Званичне дефиниције:

Filioque је догматски утврђен на:
Сабору у Лиону (1274),
Сабору у Фиренци (1439).

Духовна поука:

Тројство је савршена заједница љубави.
Црква је одраз тог заједништва, али у католичком учењу нагласак чешће иде ка јединству и хијерархији.

Сличности између Православног и Католичког учења

1. Један Бог у три лица.
2. Једна суштина, три ипостаси.
3. Отац као изворност и Син као вечито рођен од Оца.
4. Свети Дух је вечна божанска личност.
5. Сва лица Тројице су једнака по суштини, слави и вечности.
6. Истоветни библијски темељ:

Мат. 28:19 – „Крстите их у име Оца и Сина и Светога Духа...”

2. Кор. 13:13 – Апостолски благослов.
Јован 15:26 – Сведочанство о исхођењу Духа.

7. Литургијско слављење Тројице.

8. Тројство као мистерија љубави и јединства.

Разлике између Православног и Католичког учења

Тема Православно учење Католичко учење

Исходиште Духа Свети Дух исходи само од Оца Свети Дух исходи од Оца и Сина (Filioque)

Filioque Одбацује као неканонски додатак Символу вере Прихвата као званични део вере

Начело Божанства Отац је једини извор божанства Отац као извор, али са Сином у исхођењу Духа

Теолошки метод Мистичан, апофатички (негативна теологија) Сколијастички, рационалан, више филозофски

Аналогије Тројства Опрезно, избегава психолошке аналогije Користи психолошке аналогije (Августин)

Пнеуматологија (Дух) Више наглашава личност Духа као везу између Оца и Сина Наглашава Духа као љубав и везу између Оца и Сина

Еклезиологија (Црква) Црква као икона Тројице у саборности Црква као одраз Тројице са нагласком на јединство и папство

Закључак

И православно и католичко хришћанство исповедају исту суштинску веру у једног Бога у Тројици. Разлике се јављају у начину изражавања, тумачењу међусобних односа унутар Тројице, као и у филозофским и духовним нагласком.

Православље чува нагласак на Оцу као једином извору, са дубоко мистичним приступом.

Католицизам развија концепт Тројице у правцу јединства љубави између Оца и Сина, што се огледа и у учењу о Цркви и папском примату.

И поред вековних спорова, обе традиције остају у дубоком заједничком сведочењу вере у Свету Тројицу као Бога љубави, заједништва и вечности.

Англикански поглед на Свету Тројицу

Основно учење:

Англиканска црква верује у једног Бога у три лица: Оца, Сина и Светога Духа, потпуно у складу са Никејским и Атанасијевим симболом вере.

Бог је један по суштини,
Тројичан по лицима (ипостасима).
Свака особа Тројице је потпуно Бог,
једнака по сили, слави и вечности, али
различита по личним својствима.

Догматска основа:

Англиканска вера у Тројицу заснива се на:

Никејско-цариградском Символу вере (325/381),

Атанасијевом Символу вере, који веома јасно формулише тринитарно учење,

Апостолском Символу вере, коришћеном у личном и литургијском животу.

Сва три вероисповедања су део званичних литургијских текстова у „Book of Common Prayer”

Теолошки приступ:

Англиканска теологија комбинује католичку верност старој традицији са реформаторским критичким духом, па се Тројство посматра и као:

Тајна Божје љубави и заједништва,
али и као темељ за етички и социјални живот — заједништво људи одражава заједништво Тројице.

Англиканци наглашавају да је Тројство више од метафизичке формуле: то је позив у заједницу љубави, сарадње и узајамног поштовања.

Filioque у англиканству:

Историјски, англиканска црква задржава Filioque у Символу вере, као што то чини и већина западног хришћанства.

Међутим, у 20. и 21. веку, многе англиканске заједнице воде дијалог са православнима и спремне су да признају да је додатак Filioque био историјски спорно питање.

У неким англиканским литургијама данас се Filioque чак изоставља, као знак помирења са православном традицијом.

Литургијски израз:

Англиканска литургија је дубоко тринитарна. Сваки благослов, молитва и обред почиње и завршава слављењем Оца, Сина и Светога Духа.

У Book of Common Prayer редовно се користе формуле попут:

„Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, као што беше на почетку, тако и сада и увек и у векове векова. Амин.”

Англикански нагласак:

Тројство није само догма, већ живи узор за међуљудске односе, заједницу и служење.

Бог као Тројичан моделује идеју да су разлике (лице Оца, лица Сина, лица Духа) не само дозвољене, већ и благословене, уколико су у љубави и јединству.

Ово се одражава и у англиканској еклисиологији — Црква је сабор различитих, али уједињених у љубави и служењу.

Закључак:

Англиканска црква дели основно тринитарно учење са православљем и католицизмом:

Један Бог, три лица: Отац, Син и Свети Дух.

Историјски задржава *Filioque*, али савремени теолошки токови и екуменски дијалози отварају простор за дубље разумевање и могуће смањење тог раскола.

У суштини, англикански поглед на Тројицу није само метафизички, већ и практично-пасторални — модел за заједнички живот, сарадњу, љубав и служење у свету.

Духовна порука о Светој Тројици

Бог је љубав, али љубав никада не постоји сама. У тајни Свете Тројице откривамо да је Бог од вечности заједница — Отац, Син и

Свети Дух — три лица у савршеном јединству љубави, служења и даривања.

Православље нас учи да је све из Оца — као извора живота и љубави.

Католичка вера нас подсећа да љубав никада не остаје затворена, већ тече и исходи — од Оца кроз Сина, као дар и живот.

Англиканска традиција нас позива да ту божанску заједницу одразимо у нашим односима: различити, али уједињени љубављу.

Живети по лику Тројице значи *градити заједницу где се разлике не бојимо*, већ их славимо. Где се љубав не задржава, већ се дарује. Где је свако лице непоновљиво, али сви заједно — једно у љубави.